

РЕЦЕНЗІЯ

**професора кафедри спортивних єдиноборств та силових видів спорту
Національного університету фізичного виховання і спорту України,
доктора біологічних наук, професора Коробейнікової Лесі Григорівни
на дисертаційну роботу Чернявського Івана Сергійовича
«Побудова тренувального процесу кваліфікованих танцюристів у
спортивних танцях в річному циклі підготовки»,
що подана на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт**

Актуальність проблеми дослідження. Серед видів спорту вищих досягнень, спортивні танці - є унікальним видом спорту, що поєднує в собі мистецтво та спорт. Актуальним питанням на сучасному етапі є побудова тренувального процесу для кваліфікованих танцюристів у спортивних танцях в річному циклі підготовки.

Мета, завдання, наукова новизна відповідають цільовим настановам дисертаційної роботи. Методи дослідження ґрунтуються на використанні засобів і методів функціональної діагностики, які були зважено підібрані відповідно до особливостей виду спорту – спортивні танці. Змістові характеристики тестів дозволили зареєструвати специфічні кількісні і якісні показники функціональної підготовленості, оцінити індивідуальні особливості спортсменів.

Проведено аналіз сучасної спеціальної науково-методичної літератури та провідного світового досвіду щодо побудови тренувального процесу кваліфікованих танцюристів у спортивних танцях в річному циклі підготовки.

Ефективність наукового дослідження підтверджені чинниками. Які були реалізовані вперше, зокрема:

- ✓ уперше розкриті сучасні тенденції побудови тренувального процесу кваліфікованих спортсменів в спортивних танцях з урахуванням перебігу короткострокових і довгострокових адаптаційних тренувальних ефектів;
- ✓ уперше структурні компоненти тренувального процесу систематизовані відповідно періодизації підготовки і календаря змагань;
- ✓ уперше розроблено і впроваджено концептуальну модель програми спеціальної підготовки спортсменів-танцюристів на основі

модуляції цілісних структур «навантаження – відновлення» на рівні оперативного, поточного і етапного управління;

- ✓ уперше застосовані принципи синергічного підходу до реалізації програми спеціальної підготовки;

- ✓ уперше розроблені рекомендації щодо реалізації системного і синергічного підходів в процесі побудови тренувального процесу спортсменів-танцюристів високої кваліфікації на основі комплексного вдосконалення видів підготовленості спортсменів-танцюристів. підтверджувальними є дані про функціонального забезпечення періодизації тренувального процесу, що сприяє збільшенню рівня спеціальної підготовленості, демонстрації артистичної і хореографічної майстерності в варіативних умовах змагальної діяльності, високого темпу і розвинення втоми;

- ✓ підтверджувальними є дані, про системні чинники побудови тренувального процесу кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях з урахуванням календаря головних змагань протягом року;

- ✓ доповнені дані про побудову тренувального процесу кваліфікованих спортсменів в спортивних танцях з урахуванням системних і синергічних підходів;

- ✓ доповнені дані про загальні і специфічні засоби і методи функціональної підготовки в видах спорту, які поєднують спорт і мистецтво.

Також, необхідно відзначити практичну значущість досліджень, що полягає в сформованості концептуальної і експериментальної моделях підготовки, що ґрунтуються на системному і синергічному рівні, що дозволяє враховувати узагальнені принципи формування адаптаційних тренувальних ефектів, водночас забезпечити індивідуальні шляхи побудови тренувального процесу. Запропоновані програми підготовки природньо імплементовано в структури тренувального процесу спортсменів-танцюристів високого класу, враховувати традиційний для пари спектр тренувальних і змагальних навантажень.

Представлений в роботі матеріал і висновки впроваджені у навчальний процес кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України, у тренувальний процес клубу спортивного танцю Національного університету фізичного виховання і

спорту України «Супаданс», у тренувальний процес Всеукраїнської ради спортивних танців, у тренувальний процес збірної команди Києва зі спортивних танців.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016-2020 рр., згідно з темою кафедри хореографії і танцювальних видів спорту 2.22 «Удосконалення тренувального процесу кваліфікованих спортсменів в спортивних танцях на сучасному етапі розвитку виду спорту» (номер державної реєстрації 0116U001611) та Плану Науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021-2025 рр., згідно з темою кафедри хореографії і танцювальних видів спорту 2.11 «Управління тренувальними змагальними навантаженнями кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях» (номер державної реєстрації 0121U108969).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. У представленій дисертаційній роботі відповідно до теми дослідження на основі сучасних наукових підходів обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій визначено використанням адекватних підходів дослідження, наявністю достатньої кількості спортсменів, визначенням спеціальних методів дослідження.

Публікації висвітлені в 11 наукових публікаціях: у 3 статтях у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, 1 статті у періодичному науковому виданні Чорногорії, проіндексованому в базі даних Scopus (Q3); 7 публікацій апробаційного характеру.

Апробацію результатів дисертації проведено на міжнародних наукових і науково-практичних конференціях 2021-2024 років.

Дисертаційна робота викладена на 207 сторінках тексту комп'ютерного набору державною мовою. Вона складається з анотації, переліку умовних позначень, скорочень, вступу, п'яти розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел та 5 додатків. Робота ілюстрована 9 таблицями. Усього використано 178 джерела наукової та спеціалізованої літератури, з них 102 – іноземних.

Перший розділ присвячено специфічним особливостям побудови тренувального процесу в спортивних танцях, а саме, загальним принципам побудови тренувального процесу в спорті та узагальненим принципам періодизації в спорті та спортивних танцях. Також відображено особливості побудови мікро-, мезо- і макроструктур тренувального процесу в спортивному танці.

У другому розділі представлені сучасні методи дослідження, які відповідали цільовим настановам науково-дослідної роботи. Обґрунтовані засоби їх використання відповідно до мети та завдань дослідження. Розкрито методологію досліджень, обґрунтовано використання методів дослідження, описано організацію дослідження і контингент досліджуваних.

У третьому розділі представлено аналіз показників щодо стратегії побудови річного циклу, які ґрунтуються на визначенні чотирьох макроциклів і відрізняються змістом, спрямованістю, щільністю календаря і часом відведеного для тренувальної роботи. Виявлено макроцикли наступного змісту і спрямованості: тренувальний макроцикл, який включає тренувальні мікроцикли і проміжні (підвідні) змагання, тренувально-змагальний макроцикл – тренувальні мікроцикли і головні змагання; змагальний макроцикл – всі види змагальних і підвідних мікроциклів, макроцикл підготовки до головного змагання року. Зазначено, що раціональна побудова тренувального процесу протягом року передбачає кумуляцію ефектів тренувальних макроциклів за рахунок реалізації тренувальних і змагальних стимулів короткострокової і довгострокової адаптації. Особливо доведено, що функціональні можливості спортсменів-танцюристів є підґрунтям успішності пари. Обґрунтовано головну ідею дисертаційної роботи, а саме, що побудова тренувального процесу спортсменів-танцюристів ґрунтується на формуванні цілісних структур «навантаження-відновлення», спрямованих досягнення адаптаційних (тренувальних) ефектів композицій тренувальних занять, мікро- і мезо- структур тренувального процесу.

В четвертому розділі розглянуті питання, щодо програм спеціальної підготовки, які розроблені і реалізовані на основі застосування системного і синергічного підходів і дозволяють розробку цілісної структури програми підготовки відповідно до змісту і цільовим настановам визначеного

макроциклу, а також виявити шляхи модифікації (корекції) програм відповідно до оперативного і поточного стану спортсменів-танцюристів.

У п'ятому розділі і висновках підведено підсумки щодо літературного аналізу та проведених досліджень побудови науково-обґрунтованих програм підготовки.

Практичні рекомендації надають можливості визначити підходи щодо реалізації результатів наукового дослідження у практику підготовки спортсменів танцюристів.

У цілому позитивно оцінюючи дисертацію Чернявського І. С., слід відзначити деякі **зауваження, побажання і дискусійні питання**:

1. Ви розробили концептуальну модель експериментальної програми підготовки і реалізували її протягом 70 днів. Чому саме таку кількість днів ви визначили як максимально дієву? На яких засадах відбувався процес перевірки «концептуальної моделі»?

2. Ви наполягаєте, що в основному тренувальному періоді тренувальні мікроцикли чергуються з відновлювальними. І пишете, що відновлювальні повинні бути комплексними. Поясніть, які підходи щодо можливих переключень на інші види роботи ви вважаєте дієвими?

3. Чи враховували ви при проведенні досліджень психічний стан спортсменів і, можливо, психологічну готовність? І, чи вважаєте ви, що існує певний зв'язок між функціональною і психічною готовністю спортсменів танцюристів?

4. В роботі зустрічаються стилістичні та орфографічні помилки.

Однак слід зазначити, що ці питання та зауваження не знижують актуальності, новизни та практичної значущості дисертаційної роботи та не впливають на її загальну високу позитивну оцінку.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційна робота Чернявського І. С. на тему «Побудова тренувального процесу кваліфікованих танцюристів у спортивних танцях в річному циклі підготовки» має достатнє теоретичне й практичне значення, є самостійним завершеним науковим дослідженням, де висвітлено нові наукові результати, що в сукупності дозволяють розв'язати важливу наукову проблему, щодо розробки ефективних програм підготовки на основі функціональних

можливостей спортсменів танцюристів. За актуальністю порушеної проблеми, новизною отриманих результатів та практичним значенням дисертаційна робота Чернявського Івана Сергійовича відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, зі змінами) та наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України № 759 від 31.05.2019 р.), а її автор заслуговує присудження йому ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Рецензент:

професор кафедри спортивних єдиноборств
та силових видів спорту

Національного університету фізичного
виховання і спорту України,
доктор біологічних наук, професор

Леся КОРОБЕЙНІКОВА

Підпис Коробейнікової Л. засвідчую:

Проректор з науково-педагогічної роботи
Національного університету фізичного
виховання і спорту України,
доктор наук з фізичного виховання
і спорту, професор

Ольга БОРИСОВА